

ABONAMENTUL:

Pe un an . . . 28.— Cor.
Pe jumătate an 14.— „
Pe 3 luni . . . 7.— „
Pe o lună . . . 2.40 „
Pentru România și
străinătate:
Pe un an . . . 40.— franci.
Telefon
pentru oras și interurban
Nr. 750.

REDACȚIA

și ADMINISTRȚIA
Strada Zrinyi Nrul 1/a
INSERTIUNILE
se primesc la admini-
strație.
Mulțumite publice și Loc
deschis costă șirul 20 fil.
Manuscriptele nu se în-
napoiază.

ROMÂNUL

Dreptul la viață al statelor mici.

Comunicarea dlui profesor N. Iorga.

București, 8 Martie n.

Ieri, Duminecă, la Academie d. prof. N. Iorga a dezvoltat o comunicare despre *Dreptul la viață al statelor mici*.

Teoria emisă în timpul din urmă de o parte din lumea cugetătorilor germani despre lipsa de drept la existență a statelor mici sub cuvânt că ele ar sta în calea dezvoltării statelor mari, are nevoie de o apărare științifică a dreptului la viață al statelor mici.

A fost un timp, în veacul al 15-lea, când se respecta legitimitatea în toate și în virtutea acestui principiu, o dinastie — care se confunda cu însuș statul — trebuia să stăpânească un teritoriu.

Mai târziu, războaiele mari n'au reușit să realizeze imperiile din evul mediu, dar au adus un principiu nou. Acest al doilea principiu, care a tolerat existența statelor mici, a fost acela al utilității practice, al necesității statelor-tampon, statelor de compensații, cari puteau să fie anexate în urma unui războiu pentru ca statele mari să nu cedeze nimic din propriile lor teritorii. Din oportunitatea compensativă s'a oreiat, în urmă, o adevărată teorie filozofică, care a stăpânit veacul al 17-lea.

Impăcând grijile dinastice din trecut și necesitățile politice ale timpului, s'a dat ființă unor state mici în veacul al 19-lea.

Intre anii 1830—1840, întâi sub o formă romantică, pe urmă din ce în ce mai științifi-

că, se răspândește părerea că statele n'au nevoie să le creeze alții, ci să se recunoască ele între ele și în cuprinsul hotarelor lor.

Se produce astfel un fel de revoluție cu caracter național. Dar pe lângă statele mici, s'au alcătuit, în acest timp, și state mari ca *Italia și Germania*.

Intrat astfel în monarhiile mari, principiul național suferă influența interesului local. În *Ungaria* sentimentul național era firesc în marginele statului etnic maghiar.

Aceasta a adus statele mici naționale să facă și ele imperialism. Sârbii s'au gândit la tradiția serbistă din veacul al 14-lea, la statul lui Ștefan Dușan, iar Bulgarii au visat și ei o împărăție peste Balcani și au concurat la stăpânirea Constantinopolului.

În ce privește statele naționale, răspunsul e mai ușor. Statele mici, din veacul al 19-lea, ar putea răspunde adversarilor lor:

„Nu totdeauna din vina lui sau a națiunei sale, un stat mic e mai slab ca un altul. Dacă acest stat, prin fatalitate, nu cuprinde întreaga națiune pe care o reprezintă, el nu e vinovat.”

Chiar statul nostru în care trăiesc numai 7 milioane de Români, adică o mică parte din numărul total al fraților noștri, poate fi făcut vinovat de aceasta?

Chestiunea poloneză în parlamentul prusiac.

Protestul Polonilor împotriva tratamentului față de poporul polonez.

Berlin, 9 Martie.

Parlamentul prusiac a primit fără discuție proiectul guvernului relativ la *ajurnarea sesiunii corpurilor legiuitoare până la 27 Mai*. Parlamentul trece apoi la cetirea a treia a proiectului de buget.

Deputatul *Trampczynski* (polon) declară în numele partidului polonez, că *de 30 de ani atât guvernul, cât și majoritatea consideră pe Poloni ca dușmani interni*. Scopul introducerii legilor excepționale precum și a măsurilor administrative a fost *oprimarea (apăsarea) vieții naționale a Polonilor*. Din banii statului, deci și din darea Polonilor, s'a cheltuit 1200 milioane mărci pentru uciderea vieții naționale a Polonilor. (Aprobări în băncile Polonilor). Am avut dreptul, ba chiar ne-a fost dator să luptăm împotriva acestor tendințe. Dar, *deși suntem ferm hotărâți să ne apărăm naționalitatea până la ultima noastră suflare, totuși nu ne vom abate dela baza dreptului, ci în măsură deplină ne vom împlini datorile noastre cetățenești*. În actualul războiu mondial atât aici, cât și în ședința Reichstagului necondiționat am votat toate măsurile, cari după părerea guvernului sunt necesare. Pe câmpurile de luptă, Polonii au vărsat pentru statul prusiac mult mai mult sânge decât s'ar fi așteptat aceasta considerând numărul populației poloneze. Deși statul avea datorie morală să dovedească preveniență față de noi, *noi de ani de zile zadarnic luptăm pentru egalitatea politică*. Așteptăm, că guvernul, în interesul bunăstării statului, în momentul primejdiei va renunța la continuarea acestui războiu intern. Nădăjduiam, că guvernul va renunța la introducerea legilor excepționale, la opreliștea stabilirii și va permite introducerea limbei poloneze în școlile populare. Dar guvernul s'a mulțumit să pună în

Scrisoare din luptă.

Cade zăpada 'ncet în jurul meu,
Cade de zile 'ntregi așa mereu,
Și poate-aceia mă va îngropa
Nefericito tu, iubita mea!!...

Nu pot azi gândurile să-mi adun,
Nesomnul roade 'n creeru-mi nebun
Și peste mine 'ntr'una cade nea,
Nefericito tu, iubita mea!!...

De pază stau aici în asprul ger,
Privind dobitocește către cer...
Și 'ncep ca un copil a mă ruga,
Nefericito tu, iubita mea!!...

Soptind ca 'n vis mereu numele tău,
Aștept par'că un mult dorit călău
Căci nu mai am putere de-a spera,
Nefericito tu, iubita mea!!...

Intr'una bate 'ngrozitorul vânt
Și îmi așterne-un alb, adânc mormânt,
Și niciodată nu ne-om mai vedea,
Nefericito tu, copila mea!!

I. NEGURĂ.

„Tot înainte.”

Piesă în 4 acte, de George Diamandy, jucată la Teatrul Național din București.

În „Tot înainte” d. George Diamandy, analizează problemele sociale de ieri ale Franței, pe cari războiul le-a făcut să nu mai fie de actuale și pe cari tot războiul va avea să le rezolve, având să urmeze după pace prefacerea socială a Franței.

În „Tot înainte” autorul pune față 'n față cele două clase principale franceze, în cari se cuprinde viața publică și socială a Franței, burghezia capitalistă și clasa muncitorilor, cu toate înaltele lor calități și cu toate coborârile lor. Cea dintâi, pornită mai adesea din rândurile celei d'a doua, are stăpânirea materială asupra clasei muncitorești, dar nu și pe cea sufletească. De aci autorul ne dovedește conflictul dintre clase, cu tot ce urmează: ura, grevele, revoluțiunea socială. O altă expunere făcută de d. Diamandy în „Tot înainte” e aceea a familiei burgheze-neoplute. Burghezul francez se căsătorește de multe ori cu o femeie superioară lui ca naștere, ca să găsească sprijin sus și să dea un relief bogăției și situației sale. De cele mai multe ori, o căsnicie astfel contractată, fără afecțiune, are ca urmare disprețul soției pentru soțul ei, iar din partea lui căuta-

rea plăcerilor ce isvoresc din prisosul bogăției și al desfrâului.

D. Diamandy pune față 'n față două familii franceze, una în condițiile arătate mai sus, alta în care soțul, un nobil decavat și ruinat, se asociază cu o burgheză care-i asigură bogăția prin frumusețea ei și prin situația ei în lumea burgheză.

Din aceste două teme pornind, autorul lui „Tot înainte” ne înfățișează lumea sa așa cum obicinuește cu toată sinceritatea, cu toată cruzimea, pot zice, cu care-și exprimă d-sa păreri, adică fără să țină seamă de altceva decât expunerea sa și de interesul acțiunii sale.

Totuș, după ce d. Diamandy ne înfățișează rănilor de cari suferă Franța, devine optimist și crede în vindecarea lor finală. E plin de optimism pentru nobila Franță, finalul piesei dlui Diamandy, ceea ce pune în evidență calitățile de proroc ale autorului, cu atât mai mult cu cât aceste prevestiri se făceau în vremuri destul de îndepărtate.

Dar, din subiectul piesei, se pot vedea mai bine tendințele ei.

Héquet (d. C. Radovic) fiu de spălătoreasă, are norocul să găsească formula unui exploziv și devine inventator celebru și proprietarul coasociat al fabricii de arme Cormant Ferant. Totul îi surâde până în ziua în care concu-

perspectivă o modificare ulterioară. Guvernul nu s'a îngrijorat, când în ciuda tuturor, protestărilor noastre a susceput în acest proiect toate propozițiile cari servesc tendințelor îndreptate împotriva națiunii poloneze. *Imi țin de datorie, să denunț opiniei publice un atare tratament față de poporul nostru.* Menținerea și pe mai departe a măsurilor excepționale îndreptate împotriva populației poloneze o considerăm ca incompatibilă cu pacea internă. În consecință nu votăm pozițiile amintite și nu luăm parte la discuția generală relativ la buget. (Aprobări în bancile Polonilor).

Heydebrand (cons.): Față de asertiunea antevorbitorului declară, că la luarea măsurilor majoritatea camerei a fost condusă de sentimentul, că și în aceste relațiuni să fie reprezentat caracterul național al imperiului german și al statului prusiac, după cum s'a și întâmplat această. Oratorul recunoaște, că sunt motive, cari justifică revizuirea după războiu a proiectului. Fără ca în această privință să facă vre-o promisiune hotărâtă, oratorul e de credință, că desbaterea acestei chestii va fi însoțită de acea tendință cinstită, că în cadrul punctului de vedere prusiac și al intereselor statului prusiac cu cea mai mare iubire de dreptate și cu bunăvoință să se satisfacă dorințele și interesele populației poloneze. (Aprobări).

Pachnicke (poporal): Declară, că dacă guvernul vrea să nu săvârșască o gravă greșală, promisiunile guvernului statului trebuie să devină fapte. Legi, cum sunt *opreliștea mutării și legea exproprierii, nu pot fi menținute față de o atare parte a populației, care în privința împlinirii datoriilor patriotice și în înlăturarea atacurilor îndreptate împotriva noastră ia parte în mod egal cu ceilalți.* În baza experiențelor câștigate înainte de războiu și în decursul războiului oratorul în mod hotărât declară, că așteaptă ca politica viitorului, ca și pe celelalte terenuri, așa și față de populația poloneză va lua în considerare împrejurările schimbate în decursul timpului și că imediat după încheierea păcii va abandona acele măsuri, cari îngreuiază apropierea reciprocă și legislația, iar administrația va fi condusă numai și numai de principiul egalității de drept. (Aprobări în stânga).

Bar. Zedlitz (conservator liberal): Declară, că după încheierea păcii conservatorii liberali sunt gata în mod obligativ să examineze cu seriozitate chestia în baza experiențelor câștigate, că în ce măsură ar trebui modificată politica de până acum în regiunile țării locuite de populație bilingvă. De sine înțeles, că menținerea culturii germane trebuie să se valideze și față de populația poloneză.

Nissen (danez): Protestează împotriva o-

primării populației daneze din Slezvig-ul de nord. Relevă împlinirea cu credință din partea Danezilor a datoriilor în aceste vremuri grele și declară, că *Danezii nu vor lua parte la votare, deoarece bugetul cuprinde iarăși numeroase poziții, cari întesc lupta împotriva naționalităților negermane.* Dar mai ales pentru faptul, că între aceste poziții se găsesc fonduri secrete îndreptate împotriva Danezilor din nordul Slezvig-ului.

Stull (centralist): În mod hotărât așteaptă, că după încheierea războiului guvernul statului să execute deducțiunile împreună cu toate urmările lor ce rezultă în urma atitudinii Polonilor dovedită în cursul războiului. Partidul centralist așteaptă, că la revizuirea legilor relativ la Poloni își vor lua partea lor și partidele conservator și conservator liberal.

Friedberg (liberal german): Declară, că în baza experiențelor câștigate în cursul războiului partidul său e învoit să ia parte la examinarea chestiei, dar dela început este împotriva ori cărei modificări a măsurilor legale relativ la Poloni, cari modificări ar jigni unitatea ad-

ministratiei statului prusiac și interesele germanismului.

Hirsch (social-democrat): Declară, că nici după repetite protestări guvernul nu a făcut nimic pentru ridicarea măsurilor de lege excepționale, în interesul libertății dreptului de vot liber și a dreptului de întrunire. În consecință, social-democrații sunt siliți să refuze votarea bugetului.

Cu acestea discuția generală a fost încheiată.

În discuția pe paragrafi au fost primite toate pozițiile. Bugetul a fost primit și în a treia citire. *Împotriva bugetului au votat numai Polonii, Danezii și social-democrații.*

După rezolvirea mai multor proiecte mai mărunte, președintele a încheiat ședința cu următoarea vorbire:

Sperez, că pe când ne vom aduna iarăși după ajunare, zdrobirea puternică a dușmanilor noștri la vest, nord și ost va fi progresat mult și că încrederea în victoria finală, care azi ne umple pe toți, atunci ne va anproia mai mult de împlinirea speranțelor noastre.

Jertfa Românilor pentru tron și patrie!

Lista soldaților Români din comuna ZĂICANI, comitatul Hunedoarei, pe câmpul de luptă.

Comuna numără 90 fumuri, cu 520 suflete.

- Jiga Bociat, de 29 ani, căsăt.
Ianeș Bociat, 25 ani june și
George Bociat, 29 ani, frați, căs.
Ianeș Fona, 24 ani, june și
Nicolae Fona, 22 ani, frați, june
Stefan Huniadi, 27 ani, are 2 copii
Ianeș Iordan, 26 ani, are 1 copil
Ioja Bociat, 25 ani, june și
Ianeș Bociat, 23 ani, frați, june, (mort)
10 Ion Iovănesc, caporal, 32 ani, căs. și
Ianeș Iovănesc, 30 ani, frați, are 2 copii
Ion Bociat, 28 ani are 1 copil
Stefan Bociat, 29 ani, căsăt.
Stefan Bociat, 34 ani, are 1 copil, (rănit) și
Petru Bociat, 27 ani, frați, are 1 c., (prins)
Dumitru Bociat (Diniș) 27 ani, are 2 copii
Ianeș Bociat, 31 ani, căsăt.
Ianeș Iovănesc, 31 ani, june, (rănit)
Ion Tetonie Găspăroni, 41 ani, are 1 copil
20 Ianeș Ianc, caporal, 33 ani, are 1 copil
Dumitru Huniadi-Sălășianu, 33 ani, are 4 c.

- Dumitru Balos, sergent, 26 ani, june și
Ion Balos 23 ani, frați, june
Ion Bociat, 42 ani, are 2 c., jude com.
Stefan Bociat, 27 ani, june
Stefan Huniadi, 23 ani, june, concediat
Nicolae Mariutesc, 30 ani, are 2 c., (rănit)
Ianeș Ianc, 25 ani, june și
Stefan Ianc, 23 ani, frați, june
30 Stefan Bociat-crâznic, 40 ani, are 6 copii, (rănit)
Mihai Bociat, 28 ani, are 1 copil și
Ioja Bociat, 24 ani, frați, june
Mihai Tetonie, 29 ani june, (mort)
Stefan Tetonie, 38 ani, are 2 copii, concediat și
Lescuțiu Tetonie, 31 ani, frați, are 2 copii
Stefan Bociat, 29 ani, are 2 copii
Mihai Tetonie, 31 ani, căsăt.
Ianeș Bociat, 25 ani, june
Dumitru Jura, 28 ani, june și
40 Ianeș Jura, 26 ani, frați, june
Manasie Jura, 23 ani, june

rența începe să-l sugrume, iar coasociații săi să murmure așa că, a fost de ajuns să vadă ve-

Însăși tovarășii săi din tinerete, Retier (d. Iancu Brezeanu) și Portal (d. Ciprian), conducători în fabrică, încep să prevadă un apropiat dezastru. Pe de altă parte lucrătorii încep să murmure așa că, a fost de ajuns să vadă venind la fabrică pe Renée (dna Maria Giurgea) soția lui Fred de Bussang (d. V. Toneanu), care e amanta lui Héquet, însoțită de un cățeluș de lux, ca să înceapă să fluere. Fluierăturile acele se îndreptau împotriva femeii elegante și animalului resfătat, care reprezentau pentru ei simbolul luxului. În fruntea celor ce au fluierat se afla Retier, credinciosul de ieri al lui Héquet, și când cei doi amanți se află față în față, din gura ușuratică Renée aflăm că Héquet se ruina pentru ea, ca să-i procure tot luxul, deși elștia că ea avea un alt amant, pe sculptorul Lgrand. Soția lui Héquet, Denisa (dna C. Demetriad) a crăpat ușa tocmai în clipa în care Renée se afla pe genunchii sotului ei și, resmnată s'a retras. Îndată însă după plecarea amantei, Denisa reveni ca să impute sotului purtarea sa, în care scenă aflăm câtă ură domnește între cei doi soți, de peste douăzeci ani.

Actul al doilea se ridică în momentul când greviștii, întărâtați, huiduiesc pe abatele Iulian, (d. Storin) care deși în haina preotească e un reacionar-revoluționar și vede o lume de armonie într-o lume de dreptate, un preot care e partizan al revoltei. Abatele, amic al dnei Hé-

quet, urmărește ruina lui Jean Héquet, (d. Ar. Demetriad) fiul soților Héquet. El urmărește răzbunarea sa în contra burgheziei franceze, care a lovit în biserică. Și tocmai în acel moment se prezintă lui Héquet, o delegatie de greviști cari pretind mărire de salariu. Retier, care se află în fruntea delegației greviștilor, are imprudența să profere cuvinte anarhice, că nu există Patrie, că Franța trebuie să dispară, și să se arate antimilitarist. Atât e de ajuns ca greviștii să uite pentru ce se află acolo, ca să nu-și aducă aminte decât că sunt Francezi. Și muncitorii greviști acoperă de injurii pe Retier. Acesta, rămas singur cu Héquet și Portal, se destăinuiește că invidiază pe Héquet pentru că a ajuns atât de sus, pe când el a rămas un obscur conducător de uvrieri. „Vreau să fiu și eu inventator”, strigă acest nefericit, Héquet îi ordonă să plece, dar Retier se încearcă să-l lovească; nereușind în planul său de răzbunare părăsește camera strigând lui Héquet: „Canalie!” Și Retier s'a ținut de cuvânt, a aruncat în aer laboratorul fabricii, dar a căzut și el victimă atentatului său; în explozie a murit și el. Și greva a izbucnit în afară, pe când uraganul din sânul familiei burgheze izbucnește cu toată furia, cu imputări, recriminări și injurii pentru Héquet.

Așa că la actul al treilea mulțimea cere viața celor ce crede că au asuprit-o: lui Héquet, fiului său Jean, a acționarilor, a abatelui. Greva se deslănțue groaznică în afară, iar cei din

casă își aruncă unii altora incriminări asupra chipului cum și-au făcut datoria în viață. Héquet este acuzat de toți că a fost slab. Inșuși fiul acestuia, Jean, aleargă spre greviști, ca să se desvinovătească. Cei din casă, îngroziți, cad în genunchi, și se roagă lui Dumnezeu; singurul Héquet, mândru în fața uraganului din afară și din jurul său, sta în picioare și, dela fereastră urmărește furtuna din afară. Afară se dă lupta între popor și armată. Tabloul e groaznic. În clipa aceea preotul ordonă lui Héquet să ingenuche, dar acesta refuză să plece genunchii înaintea lui Dumnezeu. În fața refuzului acestuia, abatele îl lovește cu crucifixul peste cap, dar Héquet îi ia din mâinile abatelui, și-l aruncă pe fereastră, strigând preotului că datoria lui e să meargă să propovăduiască frăția printre cei răsvrațiți. Toți fug din fața primejdiei și Héquet rămâne singur, numai cu Portal și Francina, (dra Ana Luca) logodnica fiului său. În clipa aceea se aude o explozie: fabrica a luat foc și pietre încep să cadă în casă. O piatră sfarmă geamul în fața căruia se afla Héquet și sfărâmurile lovindu-l peste ochi, el devine orb.

Actul al patrulea se petrece în atelierele mecanice de aeroplane ale lui Jean Héquet, deputatul muncitorimeii care a organizat pentru lucrători cooperative, teatre, concerte, baluri, biblioteci, asigurări contra boalei și accidente, casă de ajutor, etc. Și, pe când Héquet tatăl e orb și nenorocit, fiul, organizatorul noiei școli

Ion Jura, 41 ani, are 2 copii
 Dumitru Bociat, 27 ani, are 1 c., (rănit)
 Dumitru Bociat-căndoni, 31 ani, are 2 copii
 Petru Huniadi, 32 ani, are 3 copii
 Petru Bociat-Găspăroni, 36 ani, are 4 c.
 Dumitru Bociat I. Isac, 24 ani, june, (rănit)
 Ianeș Bociat, 27 ani, june și
 Ștefan Bociat, 25 ani, frați, june, (rănit)
 50 Ion Pascha, 30 ani, june și
 Gavril Pascha, 29 ani, frați, are 2 copii
 (concediat ca învățător)
 Vasile Ladislau Pascha, caporal-voluntar,
 22 ani, june
 Ion Pop, 25 ani, concediat ca teolog de an.
 IV în Lugoj
 Petru Bociat, 39 ani, căsăt.
 Lescuțiu Bociat, 22 ani, june
 Dumitru Bociat I. Ștefan, 34 ani, 1 copil
 (rănit) și
 Ștefan Bociat I. Ștefan, 27 ani, frați, june
 Adam Fiat, 32 ani, are 2 copii, (rănit)
 Alexandru Salai, 32 ani, are 2 copii
 60 Ioan Popescu, 32 ani, are 3 copii, (rănit)
 Ioan Lucaciu, 28 ani are 1 copil, (rănit)
 Ioan Bociat, 21 ani, june

Comunicat prin: Ioan Pop,
 comerciant.

Din parlamentul român.

București, 21 Febr. v.

Dela cameră.

Sedința s'a deschis la orele 2 jum. sub președinția dlui vice-președinte *Titu Frumușeanu*.

Pe banca ministerială era d. V. Antonescu, ministru de justiție.

D. Victor Antonescu, ministru de justiție depune un proiect de lege după care excedentele fondurilor comunale vor putea fi întrebuințate de comune pentru aprovizionarea cu alimente.

D. A. C. Cuza, interpelează pe d. ministru de externe, asupra acțiunii flotei aliate pentru *forțarea Dardanelor*, în legătură cu eventualitatea intervenției Greciei, și întreabă ce măsuri a luat guvernul pentru ca interesele României să fie apărate.

D. Vasile Antonescu, interpelează pe d. ministru de externe asupra tendinței unei mari puteri de a stăpâni strâmtoarele și întreabă guvernul ce măsuri a luat pentru apărarea intereselor românești.

D. D. Iarca, roagă pe d. președinte să-i pună la ordinea zilei interpelarea anunțată, deși d. ministru de interne nu este de față.

Politica externă nu se face cu cuvântări pentru a provoca declarații cari nu se realizează; eu vreau să provoc fapte fără declarațiuni. Aceasta pentru apărarea prestigiului statului și onoarea țării.

D. Brezulescu, depune un proiect de lege din inițiativă parlamentară, pentru prohibirea exportului porumbului cu începere dela 1 Martie.

Se propune urgența, care se votează în îndelungate aplauze. Pe băncile minorității se aud protestări.

D. Greceanu. — Am cerut cuvântul contra urgenței.

D. Titu Frumușeanu (care prezidează). — S'a votat!

D. Ion Lahovari. — Am cerut cuvântul în chestie de regulament. Nu se poate vota urgența înainte de a se fi dat cuvântul dlui Greceanu, care avea să vorbească contra ei.

D. Titu Frumușeanu. — Am întrebat dacă sunt două treimi cari cer urgența și am constatat că era aproape unanimitatea camerei. (Ovațiuni furtunoase).

D. Iuliu Vrăbiescu. — Chestia este prea gravă ca să fie rezolvată prin subterfugii.

Se produce un sgomot îngrozitor. Deputații se apostrofează. Se formează grupuri. Se aud strigăte: destul v'ați îmbogățit! — adresate deputaților proprietari cari protestează și strigă.

Dela senat.

Sedința s'a deschis la orele 2.30, sub președinția dlui B. M. Missir.

Pe banca ministerială erau dnii: Ion I. C. Brătianu, Al. Constantinescu, I. G. Duca și Dr. Angheliescu.

D. I. I. C. Brătianu, președintele consiliului de miniștri depune proiectul de lege privitor la starea de asediu.

Cere și se admite urgența.

D. I. G. Duca, ministrul cultelor și instrucțiunii publice, depune proiectul de lege prin care comuna București este autorizată să schimbe repartitia împrumutului de 10 milioane.

Se trece la ordinea zilei și se votează proiectul de lege privitor la chemarea sub arme a contingentului 1916.

D. ministru Al. Constantinescu, depune ur-

mătoarele proiecte: pentru ratificarea convenției încheiate între stat și Banca Națională; pentru deschiderea unui credit de 200 milioane lei pentru armată; pentru acordarea pensiunii viagere d-nei Ana Spiru Haret; pentru autorizarea Băncii Naționale de a emite bilete de 5 lei.

Se votează proiectul de lege prin care se schimbă denumirea catedrei de „Chimie analitică” dela universitatea din Iași în aceea de „Chimie fizică și analitică”.

Se votează împământenirea d-lui Așer Feldman zis și Feldianu din București de asemeni și a d-lui Roland I. Buisson din București.

D. Păunescu, raportor dă citire raportului său și a proiectului de lege prin care guvernul este autorizat să o aplice, în împrejurările excepționale în care ne aflăm, legea de stare de asediu din 1864 în virtutea unui decret regal.

În discuțiunea generală.

D. G. C. Dobrescu zice că nu intră în intențiunile d-sale de a face dificultăți guvernului în împrejurările excepționale, în cari ne găsim. Însă guvernul ne cere o atitudine prea pasivă și din acest punct de vedere parlamentul nu poate abdica la prerogativele sale de apărător al libertăților publice și să dea puterii executive o armă atât de puternică. Guvernul n'are să se plângă de solitudinea ce îi arată parlamentul și că îi lasă acestuia de a alege momentul când va trebui să se aplice legea stărei de asediu.

D. Ioan Brătianu, președintele consiliului cere Senatului să voteze legea aceasta tocmai ca o manifestare de încredere în politica guvernului. (Aplauze).

D. M. Dimitropol: Fără să fie împotriva legii propuse, crede că în redacțiunea textului există o lacună. În legea așa cum este prezentată, se zice că guvernul ar putea aplica legea stării de asediu din Decembrie 1864. Or această lege este incompletă pentru că prevede starea de asediu parțial cu un decret regal pentru fiecare departament, unde ea este aplicată. D-sa crede că ar fi bine ca la proiectul în discuțiune să se adauge un alineat zicând că legea va fi aplicată în țara întreagă.

D. I. Brătianu: Eu cred că este inutil de a modifica legea în orice chip ar fi și vă rog votați proiectul așa cum este.

Discuțiunea se încheie și proiectul este pus la vot. E admis prin 50 de voturi, contra 4.

D. I. Brătianu președintele consiliului citește mesajul prin care, se prelungește sesiunea corporilor legiuitoare până la 25 Februarie.

Senatul mai votează un credit de 200 de milioane lei pentru trebuințele armatei.

(Z.)

Răsboiul.

Telegrame oficiale.

Biroul telegrafic ungar ne trimite spre publicare următoarele telegrame oficiale:

Budapesta. — Pe frontul din Polonia rusească se desvoltă și mai departe o acțiune vie.

În Galiția occidentală terenul cucerit spre sud dela Gorlice, de către trupele noastre a fost mărit. Un tranșeu din apropiere al dușmanului l-am cucerit în asalt și am făcut prizonieri peste 200 de oameni.

Fiind zarea mai limpezită, artileria noastră a avut ieri succese, vizibile cu ochii liberi, în unele sectoare din Carpați. O linie de înălțimi, din apropierea pozițiilor noastre, care era ocupată de infanteria dușmană, Rușii primind focul artileriei noastre în coaste, au evacuat-o în fugă, suferind cu acest prilej dușmanul în urma focului nostru de șrapnele, eficace, grave pierderi. Pe acest front ocupând o poziție a dușmanului am făcut prizonieri, 300 Ruși și am capturat mult material de război.

În fața pozițiilor noastre din Galiția sud-estică e în general liniște. Spre nord dela Nadworna am respins năvala unor forțe mai mici rusești împotriva frontului nostru și urmărindu-le am făcut prizonieri 190 de oameni. În Bucovina, în zilele din urmă n'a avut loc nici un eveniment mai important. La Cernăuți, pe țărmul nordic al Prutului au avut loc hărțuiri neînsemnate.

Berlin. — Dela cartierul principal german se anunță: Pe câmpul de război din apus, zăpada și

muncitorești, plutește în glorie și avuție. Autorul, întocmai ca un prooroc al binelui, ne prezintă Franța de mâine sub o altă fază, drept țara gloriei, dreptății și a iubirii frumosului. „Nimeni nu va putea învinge cugetarea franceză”, ne spune autorul. Cu mult înainte de războiul de față, d. Diamandy prooroceste patriotismul și bravura soldatului francez. D-sa pune în gura muncitorului francez cuvintele: „Dar dacă Franța ar fi fost sdrobotită?” „Când s'o prăbuși Franța peste lume, ce mai rămâne din lume?” strigă el. Și piesa se încheie cu o apoteoză: Héquet, rămas singur cu credinciosul său Portal, plânge suferințele sale, când în fund apare fabrica în sărbătoare, ornată cu flori cari simbolizează tricolorul francez. Copiii muncitorilor duc de mână pe Héquet spre locul serbarei. El întreabă unde-l conduc, iar copiii Franței îi răspund: „Înainte! Tot înainte” pe când muncitorii strigă: „Trăiască Franța”.

Noua dramă a dlui Diamandy e o operă de adâncă observație și de filosofie socială, o operă care lasă în sufletul spectatorului o impresie vie. Dacă uneori acțiunea pare că slăbește, dialogul însă interesează și ne ține încordată atenția asupra problemelor ce se discută. Dialogul e foarte viu și cu unele spirite cari lovesc la țintă. Tehnica presei e la înălțimea valorii ei literare. Sunt în piesă și unele lucruri nejustificate dar prea puține ca să poată scade ceva din valoarea ei. De pildă, publicul e nedumerit asupra amestecului lui Renée în viața intimă a

familiei Héquet. Trebuie să citești afișul — ca să afli că ea e soția lui de Brussac. Montarea a fost cât se poate de reușită.

Cât despre interpretare, e de ajuns să spunem că ea a avut în frunte artiști eminenti ca d-na Constanța Demetriade, C. Radovici, distinsul artist pe care îl așteptam cu atâta nerăbdare, Ar. Demetriade, V. Tonean, Ion Brezeanu, Storin, Bulfinsky, Morțun, d-na Anna Luca d. Dumitrescu ca să-și facă cineva o idee justă despre chipul cum au fost redată rolurile prime din această piesă. Distinșii noștri artiști s'au întrecut între ei în crearea rolurilor lor.

Datorez o mențiune deosebită d-nei Maria Giurgea, a cărei variațiune de gen mă uimește din zi în zi mai mult. Deprinși s'o vedem atât de admirabilă și ingerue, aseară am fost surprinși s'o vedem atât de perfectă într'un rol de cochetă. Cu jocul ei brillant d-na Giurgea a înveselit scena și a adus cu ea un parfum de tinerețe și lumină în mijlocul dramei ce se desfășura. Și cu finețea ce o pune în interpretarea rolurilor sale, distinsa artistă a știut să fie discretă și să atenueze unele momente cam riscate. Publicul a răsplătit-o cu aplauze în scenă deschisă.

D-nii Melișeanu, C. Constantinescu, Sârbul, Malcoci, Săvulescu, au fost conștiincioși în roluri secundare.

D. Ciprian a făcut o creațiune foarte reușită din rolul devotatului Portal.

București.

Emil Nicolau.

gerul mare au redus, ba în Vosgi a împedecat aproape acțiunea războinică. Luptele au continuat numai în Champagne. La Stouain, în luptă ce s'a dat pept la pept și care a ținut timp îndelungat, au eșit biruitoare trupele germane. Spre nordost dela Le Mesnil dușmanul a pătruns pe puțină vreme în pozițiile noastre, dar în lupta dată din apropiere, în cursul căreia trupele noastre a împedecat rezervele franceze, cari au grăbit în ajutor, de a se amesteca în contraofensiva noastră, l-am scos în sfârșit pe dușman din pozițiile noastre.

Pe câmpul de războiu din ost: încercările repetite ale Rușilor de a străbate în direcția spre Augustow, au eșuat. Spre nord dela Ostrolenka lupta continuă. Spre nordvest și vest dela Prasnîs luptele au un curs favorabil pentru noi. Spre nordvest dela Novomiasto, un atac al nostru a progresat. Lupta de iarnă din Champagne s'a apropiat de sfârșit prin luptele anunțate azi și în zilele din urmă, într'atâta, încât rezultatul definitiv nu-l mai poate schimba nici o reinviere a încordărilor dușmane. Lupta s'a pornit, după cum am anunțat în 17 Februarie, intenționând comandamentul francez, să ușoreze situația Rușilor strămtorați la lacurile mazuriene, prin o încercare de a ne sprage frontul, ceea ce intenționau să execute fără considerare la mărimea jertfei și ca ținta cea mai apropiată au stabilit orașul Vusers. Rezultatul cunoscut al luptei dela Mazuri arată că nu și-au ajuns nici decum acest scop. Și se poate constata deja azi, că însă încercarea de a ne sparge frontul a eșuat deplin și în chip deplorabil. Cu toate datele contrare din comunicatele oficiale franceze, dușmanului nu i-a reușit să câștige în nici un punct vre-un succes cât de puțin remarcabil. Aceasta avem să o mulțumim ținutei eroice a trupelor noastre de acolo și conducătorilor, în primul rând generalului Einem, precum și generalilor comandanți Rieman și Fleck. Dușmanul, începând din 16 Februarie în luptă continuată fără întrerupere ziua și noaptea a dus în foc peste 6 corpuri de armată cu efectiv complet și a împușcat enormă muniție de artilerie fabricată în Franța și în America (de multe ori au dat peste 100.000 împușcături în 24 de ore), împotriva unui front de 8 klm., apărât de două divizii slabe din regiunea Rinului. Soldații dela Rin și batalioanele trimise în ajutorul lor din regimentele de gardă și din alte formațiuni nu numai au persistat pe locul lor neclintii atacurilor forțelor de 6 ori mai mari, ci adeseori prin contraatacuri energice au prevenit aceste atacuri. Așa se explică, că deși aci s'au dat numai lupte de defensivă, totuși am făcut prizonieri peste 2450 de soldați și 35 ofițeri. E adevărat că pierderile noastre față cu dușmanul viteaz sunt grave, ba întrec chiar pierderile, pe cari le-a suferit toate forțele germane, cari au luat parte în luptele dela Mazuri, dar jertfa aceasta n'a fost zădarnică. Dușmanul a pierdut cel puțin de 3 ori mai mult, adică peste 45 mii oameni. În Champagne frontul nostru se menține acum mai puternic ca ori când. Sfortările Francezilor n'au putut exercita nici o influință asupra cursului evenimentelor de pe câmpul de războiu din ost. Vigurositatea germană și eroismul german, a câștigat o nouă victorie, de aceeaș valoare, ca cea câștigată aproape în aceeaș vreme la lacurile mazuriene.

Lupte crâncene în Carpați.

Budapesta. — *Dela cartierul presei se anunță: Pe frontul dela Ducla, în partea apuseană, am respins un atac făcut de 3 regimente rusești. Lupta se dă mai cu seamă pentru posesiunea drumurilor, încercările Rușilor de a ne ataca nu reușesc. La Lupkow și pe frontul din partea nordică a comitatului Zemplén se dau lupte crâncene.*

Luptele la aripele din nord.

Zürich. — „Neue Züricher Zeitung” publică un articol mai lung despre evenimentele din a-31 săptămână a războiului:

În Ost — scrie numitul ziar — se dau lupte mai mari numai la aripi. La Nord între Vistula și Niemen ofensiva germană s'a liniștit în săptămâna trecută. Situația azi e, că Germanii se trudesă cu succes pe linia Augustow-Marianpol-Kolno-Prasnîs-Plock, ca să respingă atacurile Rușilor pornite din fortărețele de pe linia Narew-Niemen. În Polonia proprie, între Vistula inferioară și superioară precum și în Galiția occidentală stadiul luptelor și situația generală sunt neschimbate. Se dau aci așazicând numai lupte de artilerie și lupte localnice ocazionale.

Generalul Pau la țară.

Milano. — „Corriere dela Sera” primește din Petrograd: Tarul l'a primit în audiență pe generalul Pau. După audiență care a ținut timp mai îndelungat, generalul a fost reținut la prânzul de curte, la care au mai luat parte ambasadorul francez, Paleolog și generalul De la Cuisse. După prânz tarul și țarevna a primit în audiență suita generalului Pau.

6 vase incapabile de luptă.

Milano. — „Corriere dela Sera” anunță din Atena: Pierderile flotei aliaților la Dardanele pot fi considerate și până acum de simțitoare. 6 vase de războiu au fost făcute incapabile de luptă și din cauza aceasta au fost retrase din flota de atac.

Bombardarea Dardanelor.

Constantinopol. — Din Dedeagci se telegrafiază că vre-o 10 unități din flota anglo-franceză a început să bombardeze fortificațiile interioare ale Dardanelor. Cu prilejul bombardării Sedilbarului au fost întebuițate pentru prima dată nouile mari tunuri de asediu ale Englezilor. Forturile turcești au răspuns cu energie la focul Englezilor și rezultatul a fost de partea Englezilor 5 morți și 11 răniți.

Din Dedeagci se mai anunță că în 5 Martie un detașament compus din 100 marinari sprijiniți de un crucșetor francez au debarcat la țarm cu scopul de a face recunoașteri. Focul energetic al trupelor de apărare turcești i-a silit însă să se retragă pe vapoarele lor. Francezii au avut în lupta aceasta 3 morți și câțiva răniți. Pierderile Turcilor nu se cunosc.

Constantinopol. — Din sursă particulară, demnă de toate încrederea, crucșetorul rusesc Askold a bombardat ieri Vurla, ce se găsește spre sudvest dela Smyrna. Ieri și alaltăieri flota dușmană a dat împotriva fortificațiilor dela Smirna 239 de împușcături.

Neînțelegere între puterile antantei.

Sofia. — Ziarele bulgare scriu că e iminent un conflict între puterile antantei în chestia Dardanelor, privind Rușii cu neîncredere acțiunea anglo-franceză împotriva Dardanelor. Ziarele rusești accentuează că Rusia are cu mult mai mult drept la Constantinopol.

Bulgaria nu mobilizează împotriva Turciei.

Sofia. — Ziarele bulgare desmint știrea, că Bulgaria s'ar fi înțeles cu atanta și ar mobiliza împotriva Turciei. Ziarele bulgare declară, că Bulgaria nu are nici un motiv să pornească războiu împotriva Turciei.

Propunerile făcute României pentru ocuparea Constantinopolului

În unele ziare din București s'au înregistrat unele știri cu privire la invitările făcute de către puterile triplei înțelegeri atât Greciei cât și României de a coopera cu flota lor pentru ocuparea Constantinopolului.

Aceste știri circulă în București, încă de Mercuri. Noi le-am avut încă din această zi la ora 1, însă, fiindcă nu se prezentau cu caracter de autenticitate am refuzat să le publicăm.

Știrile cari circulau erau următoarele: Puterile triplei înțelegeri au cerut Greciei ca să intre în acțiune cu un corp de 25.000 oameni care să debarce în peninsula Galipoli sau pe coasta Asiei, însă Grecia ar fi refuzat.

În fata dificultăților din partea Greciei, aceleași puteri au oferit României ca să intervie cu un corp de 100.000 oameni cu care să ocupe Constantinopolul. Aceste trupe ar fi imbarcate pe vase de transport rusești și ar debarca la capul Midia.

Se explică, că dacă puterile triplei înțelegeri au făcut României această propunere cauza este dorința acestora de a internaționaliza atât strămtorile cât și Constantinopolul.

Cum, însă aceste știri, nu erau confirmate încă — și nu au primit nici până acum confirmarea din cercurile răspunzătoare, evident că nici noi nu putem pune temei pe ele.

Fantezia joacă un rol atât de mare în aceste vremuri încât publicul ar face bine să nu puie bază pe tot ce „se spune”.

(„St.”)

INFORMAȚIUNI.

Arad, 11 Martie n. 1915.

O nouă sentință a consiliului de războiu din Rusciuk. — Condamnarea la moarte a 9 plutonieri bulgari. Am anunțat la timp începerea desbaterilor în procesul intentat la 13 subofițeri bulgari din regimentul 17 de infanterie, sub acuzarea că s'au predat fără luptă, trupelor române la Ferdinandovo. Sâmbătă, 21 Febr. v., la orele 2 d. a. consiliul de războiu, prezidat de lt.-col. Hadji-Dimitreff, a pronunțat sentința în acest proces, condamnăm la moarte prin spânzurătoare pe subofițerii: Dimo Dinowschi, Coleo Colevachi, Laliu Radin, Costea Draganoff, Velea Venoff, Dimitrie Pisarewshi, Văral Dimitroff, Dimitrie Valcewshi și Gateo Lacovschi. Consiliul a condamnat apoi pe plutonierul Lazar Bancovschi la 5 ani închisoare grea, iar pe Stoil Spasoff la 1 an închisoare de asemenea grea. 2 din acuzați au fost achitați.

Sentința s'a dat cu recurs la consiliul de revizie (casatie militară).

Condamnații au fost arestați imediat după pronunțarea sentinței și conduși la închisoarea militară sub escortă, unde au fost încarcerati.

Consemnarea bărbatilor până la 50 de ani.

Din Neoplanta (Ujvidék) se anunță: Azi a fost afișat în oraș un nou apel, în trei limbi, al vice-primarului Béla Profuma, care în baza ordinațiunii datată din 23 Februarie, a ministerului de honvezi provoacă pe toți proprietarii de casă să adune în decurs de 48 de ore datele de mai la vale despre bărbatii născuți în anii 1865—97, cari locuiesc în edificiile din proprietatea sau eventual din administrarea lor:

1. Numele de botez și familie al respectivului bărbat. 2. Ziua, luna, și anul nașterii. 3. Locul nașterii (cercul, comitatul). 4. Ocupațiune. 5. La cei născuți în 1878—96 să se arate, unde s'au prezentat la controalele de asentare și că a fost găsit apt sau neapt. 6. Afară de aceste să se alăture date privitoare la identitatea persoanei respective, iar la cei născuți în 1878—96 certificatul primit cu prilejul controalei de asentare.

Rechemarea soldaților concediați. În baza unei ordinațiuni mai recente a ministrului de honvezi toți glotașii și honvezii, cari aparțin efectivului armat, dar au fost concediați, dela mobilizare încoace, la supraarbitrare sau în baza atestatului de supraarbitrare, au fost provocați ca în 1 Aprilie să se prezinte pentru serviciul activ.

Ultima oră.

LUPTE ÎN GERUL CEL MAI MARE.

Budapesta. — Corespondenții de războiu anunță dela cartierul principal: În Carpați sunt în curgere lupte extraordinar de crâncene în gerul cel mai mare. Temperatura a scăzut la 25 grade sub zero. La Cisna și Gribov am făcut 1000 prizonieri.

SCUFUNDAREA SUBMARINULUI GERMAN „U. 20”.

Berlin. — Oficial. — Agenția Wolf anunță: Amiralitatea engleză anunță într'un comunicat oficial că distrugătorul de torpile englez „Ariel” repezindu-se împotriva submarinului „U. 20” l'a scufundat pe acesta. Echipajul submarinului a fost salvat.

CHESTIA DARDANELELOR ȘI BULGARIA.

Sofia. — Despre schimbarea ministerului nu se mai vorbește nimic, probabil că sunt numai vorbe răspândite de adversarii politici. Cu totul altceva ar fi dacă Dardanelele ar cădea iar aliații ar ocupa Constantinopolul. În acest caz lucrurile s'ar schimba radical. Prin urmare evenimentele vor dicta purtarea politică a regatului bulgar.

Redactor responsabil: Constantin Savu.